

ΑΡΧΑΙΑ ΕΛΛΗΝΙΚΗ ΓΛΩΣΣΑ Β΄ ΓΥΜΝΑΣΙΟΥ

ΕΝΟΤΗΤΑ 3

ΤΟ ΧΡΕΟΣ ΤΟΥ ΙΣΤΟΡΙΚΟΥ

ΜΕΤΑΦΡΑΣΗ – ΑΠΟΔΟΣΗ

Στις υπόλοιπες δραστηριότητες της ζωής του δε θα μπορούσε κανείς να αποβάλλει αυτού του είδους την εύνοια (προς τους γνωστούς και τους φίλους)· γιατί πράγματι ο χρηστός πολίτης πρέπει να αγαπάει τους φίλους του και την πατρίδα του και να μισεί τους ίδιους εχθρούς που μισούν οι φίλοι του· όταν, όμως, επωμίζεται την ευθύνη του ιστορικού, πρέπει να ξεχάσει όλες τις παρόμοιες συμπεριφορές και πολλές φορές να επαινεί και να τιμά με τους μεγαλύτερους επαίνους τους εχθρούς, όταν αυτό απαιτούν οι περιστάσεις και πολλές φορές να ελέγχει και να κατηγορεί με υβριστικό τρόπο τους στενούς του συγγενείς, όταν αυτό υποδηλώνουν τα σφάλματα στις πράξεις τους. Γιατί, όπως ακριβώς, όταν ένας ζωντανός οργανισμός χάσει τα μάτια του, αχρηστεύεται ολόκληρος, έτσι και από την ιστορία, εάν λείψει η αλήθεια, ό,τι απομένει από αυτήν καταντά άχρηστη διήγηση.

Πολύβιος, *Ίστορια* 1.14.4-7

Διδακτικές επισημάνσεις

1. Ο Πολύβιος χρησιμοποίησε μεθόδους παρόμοιες με εκείνες του Θουκυδίδη (αυτοψία, έλεγχο και μελέτη των πηγών, συστηματικό διαχωρισμό άρχων και αιτιών).
2. Ο σωστός ιστορικός, σύμφωνα με το κείμενο, διαθέτει κριτική ικανότητα (εκτιμά τα γεγονότα, τις ενέργειες και τις επιλογές των προσώπων και, αφού μελετήσει όλες τις πηγές, εξάγει αντικειμενικά συμπεράσματα).
3. Η ιστορία μιας εποχής δε γράφεται παράλληλα με τα γεγονότα. Απαραίτητη η συγκέντρωση όλων των σχετικών στοιχείων και η χρονική απόσταση, προκειμένου να συνεκτιμηθούν και οι μακροπρόθεσμες συνέπειες.
4. Τα Μ.Μ.Ε. θα χρησιμεύσουν ως πηγή για τον ιστορικό του μέλλοντος. Πληθώρα μέσων, πολυφωνία και συμφέροντα που εξυπηρετούν δυσκολεύουν το έργο του ιστορικού, ο οποίος πρέπει να διακρίνει τις πληροφορίες που ενέχουν υποκειμενικό και μεροληπτικό πνεύμα. Η αναζήτηση της αλήθειας πολύ δύσκολη και σήμερα. Η διαπίστωση του Θουκυδίδη ότι η αλήθεια «έπιπόνως ηύρισκετο» εξακολουθεί να ισχύει.

Παράλληλο κείμενο 3^ο

Τοιοῦτος οὖν μοι ὁ συγγραφεὺς ἔστω, ἄφοβος, ἀδέκαστος, ἐλεύθερος, παρρησίας καὶ ἀληθείας φίλος, ὡς ὁ κωμικός φησι, τὰ σῦκα σῦκα, τὴν σκάφην δὲ σκάφην ὀνομάσων, οὐ μίσει οὐδὲ φιλία τι νέμων οὐδὲ φειδόμενος ἢ ἐλεῶν ἢ αἰσχυνόμενος ἢ δυσωπούμενος, ἴσος δικαστῆς, εὖνους ἅπασιν ἄχρι τοῦ μὴ θατέρω ἀπονεῖμαι πλεῖον τοῦ δέοντος, ξένος ἐν τοῖς βιβλίοις καὶ ἄπολις, αὐτόνομος, ἀβασίλευτος, οὐ τί τῶδε ἢ τῶδε δόξει λογιζόμενος, ἀλλὰ τί πέπρακται λέγων.

Μετάφραση Ιω. Κονδυλάκη

Τοιοῦτον λοιπὸν θέλω τὸν συγγραφέα, ἄφοβον, ἀνώτερον ἀμοιβῶν καὶ δώρων, ἐλεύθερον, φίλον τῆς εἰλικρινείας καὶ τῆς ἀληθείας, ὁ ὁποῖος, κατὰ τὸν κωμικόν, νὰ λέγη τὰ σῦκα σῦκα καὶ τὴν σκάφην σκάφην· οὔτε εἰς τὸ μῖσος οὔτε εἰς τὴν φιλίαν νὰ χαρίζεται· νὰ μὴ φείδεται ἢ νὰ λυπῆται ἢ νὰ ἐντρέπεται νὰ γράψῃ τὴν ἀλήθειαν ἢ νὰ τὴν ἀποσιωπᾷ, διὰ νὰ περιποιηθῇ· νὰ εἶναι ἴσος πρὸς ὅλους δικαστῆς καὶ ἐξ ἴσου φίλος πρὸς ὅλους, ὥστε νὰ μὴ ἀπονέμῃ εἰς κανένα περισσότερον ἀφ' ὅ,τι τοῦ ἀνήκει· νὰ εἶναι ξένος πρὸς τὰ βιβλία του καὶ νὰ μὴ θεωρῇ πατρίδα καμμίαν πόλιν, ἀνεξάρτητος καὶ μὴ ὑποκείμενος εἰς κανένα βασιλέα· νὰ μὴ σκέπτεται δὲ πῶς θὰ φανοῦν εἰς τὸν τάδε καὶ τὸν τάδε ὅσα γράφει, ἀλλὰ νὰ γράφῃ ὅ,τι ἔγιναν.